

NGHỀ LUẬT SƯ VÀ DỊCH VỤ PHÁP LÝ CỦA LUẬT SƯ Ở CỘNG HÒA PHÁP

RIBADEAU-DUMAS

Luật sư, Thành viên Ban Chủ nhiệm Đoàn Luật sư Paris

ALAIN BARBIER

Luật sư, Thành viên Ban Chủ nhiệm Đoàn Luật sư Paris

I. Nghề luật sư ở Pháp (Ông Ribadeau-Dumas)

I.1. Quy chế của nghề luật sư và phương thức gia nhập nghề luật sư

Hiện nay, có 3 văn bản luật và văn bản dưới luật cơ bản quy định về nghề luật sư, là những văn bản mới được ban hành vào các năm 1971, 1990 và 1991. Các văn bản này đã được bổ sung và đưa vào nội quy của các Đoàn luật sư. Tôi xin trình bày một số nội dung quan trọng liên quan đến quy chế của luật sư Pháp.

Trước hết, nghề luật sư là một nghề tự do và độc lập. Luật sư là hỗ trợ viên tư pháp, phải tuyên thệ trước Chánh án Tòa Phúc thẩm nơi sẽ hành nghề. Luật sư thề như sau: "*Với tư cách là một luật sư, tôi thề sẽ thực hiện các chức năng nghề nghiệp bằng phẩm giá, niềm tin, bằng sự độc lập, trung thực và nhân đạo của mình*". Khi thực hiện chức năng tư pháp, luật sư phải mặc trang phục riêng của nghề. Luật sư phải tuân thủ các phẩm chất khắt khe về đạo đức nghề nghiệp: danh dự, trung thực, tế nhị, đúng mực, lịch sự, vô tư, sẵn sàng giúp đỡ đồng nghiệp. Nếu không tôn trọng một trong những nguyên tắc cơ bản nói trên thì sẽ bị coi là phạm lỗi về đạo đức nghề nghiệp và phải chịu các chế tài xử lý kỷ luật.

Luật sư có nghĩa vụ bảo đảm bí mật nghề nghiệp đối với thân chủ của mình trong mọi lĩnh vực tư pháp và pháp luật, trong các quan hệ chính thức hoặc không chính thức của mình, dù là dưới hình thức nào. Bí mật nghề nghiệp của luật sư là một khái niệm chung, tuyệt đối và không bị giới hạn về mặt thời gian, nó thuộc lĩnh vực trật tự công và không một ai có thể tước bỏ dù là thân chủ của luật sư hay bất kỳ cơ quan nào.

Những thông tin trao đổi giữa các luật sư, dù là bằng lời hay trên giấy tờ, phải được đảm bảo bí mật, không ai có quyền tiết lộ. Chính vì vậy, những cuộc trao đổi giữa các luật sư dù không đưa đến một sự dàn xếp, không thể được tiết lộ cho bất kỳ người nào. Luật sư có độc quyền trong hoạt động tư vấn pháp lý và soạn văn bản tư chứng thư,

được tiến hành các hoạt động này một cách thường xuyên và được trả tiền thù lao. Tất nhiên, có một số ngoại lệ, ví dụ các luật gia tư vấn của doanh nghiệp, những người hoạt động trong một nghề quy định nào đó có thể làm công tác tư vấn pháp lý trong những lĩnh vực thuộc chuyên môn chính của mình, có thể soạn thảo các văn bản tư chứng thư, đây là dịch vụ pháp lý bổ sung ; trong lĩnh vực thừa kế, công chứng viên có thể làm công tác tư vấn, giám định viên kế toán có thể tư vấn trong lĩnh vực thuế.

Luật sư có độc quyền về hoạt động trợ giúp, đại diện, bào chữa trước Tòa. Có một số ngoại lệ, ví dụ trước các Tòa Lao động. Luật sư có thể trợ giúp hoặc đại diện cho thân chủ của mình trước các cơ quan quản lý Nhà nước. Luật sư phải đóng bảo hiểm trách nhiệm nghề nghiệp đối với những sai lầm có thể phạm phải và gây thiệt hại cho thân chủ. Luật sư phải là thành viên của một trong số 183 Đoàn luật sư ở Pháp. Luật sư phải nộp cho đoàn mà mình là thành viên một khoản đóng góp. Luật sư phải tuân thủ kỷ luật của đoàn và có thể bị Hội đồng Đoàn luật sư áp dụng các biện pháp xử phạt nếu có hoạt động nghề nghiệp hoặc ngoài nghề nghiệp vi phạm đạo đức nghề nghiệp. Các biện pháp xử phạt gồm cảnh cáo, cấm hành nghề trong một thời gian, và nặng nhất là biện pháp xóa tên, nghĩa là cấm hành nghề vĩnh viễn. Luật sư có thể là thành viên của Hội đồng quản trị hoặc Hội đồng kiểm soát của một công ty, nhưng chỉ có thể có vị trí này sau khi đã hành nghề luật sư 7 năm. Luật sư có thể là Chủ tịch Hội đồng kiểm soát của công ty, nhưng phải có sự đồng ý của Đoàn luật sư. Luật sư có thể đảm nhận các chức vụ dân cử như thượng nghị sỹ, hạ nghị sỹ, thành viên Hội đồng vùng hoặc tỉnh, thị trưởng. Với chức năng đó, luật sư có thể bào chữa vì lợi ích của chính quyền địa phương mà mình là người đại diện nhưng không bao giờ được bào chữa chống lại chính quyền địa phương. Luật sư cũng có thể được Nhà nước ủy quyền thực hiện nhiệm vụ công trong một thời gian nhất định nhưng trong thời gian này, không thể hành nghề luật sư.

Luật sư không thể đồng thời vừa hành nghề luật sư vừa là Bộ trưởng. Luật sư không thể là cổ đông hoặc cán bộ quản lý của một công ty, trừ những công ty hoạt động vì lợi ích gia đình hoặc nghề nghiệp và phải có sự đồng ý của Hội đồng Đoàn luật sư. Luật sư không thể cùng một lúc hành nghề luật sư và hoạt động thương mại, dù dưới hình thức trực tiếp hay gián tiếp. Luật sư không thể có một hoạt động nghề nghiệp khác ngoài nghề luật sư, trừ một số nghề đặc biệt cao quý như nghề giáo viên, hoặc các nghề như trung gian hoà giải, trọng tài. Luật sư cũng có thể là thành viên của một số Tòa án, như Tòa Lao động sơ thẩm.

Luật sư thực hiện công tác bào chữa ở khắp mọi nơi trên nước Pháp. Luật sư phải xử sự như một trợ viên tư pháp trung thực. Do vậy, luật sư phải tuân thủ nguyên tắc tranh tụng dưới sự kiểm tra, giám sát của thẩm phán. Luật sư phải chuyển cho bên tranh

tụng kia, bằng văn bản và trước khi mở phiên tòa bào chữa, các lập luận về mặt pháp luật cũng như về mặt sự việc của mình.

Tất nhiên, luật sư không thể bảo vệ những lợi ích trái ngược nhau trong cùng một vụ việc. Luật sư phải từ chối tham gia tố tụng khi phát sinh xung đột về quyền lợi, khi bị mật nghề nghiệp có thể bị xâm phạm hoặc khi sự độc lập của mình có thể không tuyệt đối.

I.2. Phương thức gia nhập nghề luật sư

Có 3 phương thức gia nhập nghề luật sư : văn bằng, thi tuyển bên ngoài, phương thức hành nghề của luật sư nước ngoài.

Qua các văn bằng :

Phải là người Pháp hoặc công dân của một nước thành viên của Liên minh Châu Âu hoặc một nước có quan hệ với Pháp trên cơ sở một hiệp định tương hỗ về hoạt động luật sư.

Phải có bằng cử nhân luật, nghĩa là đã qua 4 năm đại học luật hoặc có văn bằng tương đương do Chính phủ quy định, ví dụ bằng tiến sỹ luật, bằng tốt nghiệp Trường thuế quốc gia, bằng tốt nghiệp một trường đại học nước ngoài được quy định là điều kiện cần thiết để có thể hoạt động trong một nghề pháp luật được quy định ở nước cấp bằng.

Phải có Chứng chỉ xác nhận khả năng hành nghề luật sư, mà ở Pháp gọi là CAPA. Chứng chỉ CAPA này do một trung tâm đào tạo nghề nghiệp của vùng cấp. Trước hết, sau 4 năm đại học, học viên phải thi vào trung tâm này. Đây là một kỳ thi mà thí sinh phải trình bày trước một thẩm phán, một giáo viên luật và một luật sư. Trung tâm đào tạo nghề nghiệp tổ chức đào tạo về mặt thực hành trong một năm gồm : thực tập tại văn phòng luật sư, thực tập tại Tòa án, thực tập trong doanh nghiệp, các giờ học về đạo đức nghề nghiệp và một số giờ thực hành. Cuối năm học, học viên thi lấy chứng chỉ CAPA và lần này nữa, ban giám khảo cũng gồm một thẩm phán, một giáo viên luật và một luật sư. Học viên không được tham dự kỳ thi này quá hai lần.

Cũng có thể trở thành luật sư thông qua phương thức thi tuyển bên ngoài. Nghị định năm 1991 quy định một số người hành nghề pháp luật và tư pháp được miễn chứng chỉ CAPA : thẩm phán của Tham chính viện và các Tòa án hành chính, các giáo sư luật, các thẩm phán tư pháp, luật sư tại Tham chính viện hoặc Tòa Phá án, luật sư tại Tòa Phúc thẩm, các luật sư lâu năm trong nghề, giảng viên các trường đại học, với điều kiện phải

có bằng tiến sỹ về luật hoặc khoa học kinh tế, công chứng viên, thừa phát lại, quản trị viên tư pháp, ủy nhiệm viên tư pháp.

Cũng tương tự, một số công chức thuộc nhóm A hoặc các công chức thuộc nhóm tương đương đã hoạt động trong lĩnh vực pháp luật từ 8 năm trở lên có thể trở thành luật sư. Luật gia của doanh nghiệp đã làm việc ở bộ phận pháp lý từ 8 năm trở lên có thể trở thành luật sư mà không cần phải có chứng chỉ CAPA.

Người nước ngoài cũng có thể hành nghề luật sư ở Pháp. Có hai loại đối tượng. Luật sư đến từ một nước thành viên của Liên minh Châu Âu được miễn chứng chỉ CAPA nếu có bằng đại học của nước mà mình mang quốc tịch. Tuy nhiên, phải qua một kỳ thi nếu hệ thống đào tạo của Pháp và nước mà luật sư mang quốc tịch khác nhau, hoặc nếu nghề luật sư không được quy định ở nước mà luật sư mang quốc tịch.

Hiện nay, ở Pa-ri, có khoảng 600 luật sư nước ngoài hành nghề trong số 14.000 luật sư của Đoàn luật sư Pa-ri. Các luật sư này luôn có đại diện là một hoặc hai thành viên của Hội đồng Đoàn luật sư. ở Pháp, có khoảng 32.000 luật sư.

Sau khi đã tuyên thệ, luật sư phải đi thực tập khoảng 2 năm trong một văn phòng luật sư để học nghề và trong thời gian thực tập, luật sư thực tập được thực hiện tất cả các chức năng của một luật sư.

Luật sư có thể hành nghề theo từng chuyên ngành. ở Pháp, có 15 chuyên ngành khác nhau và luật sư có thể hành nghề nhiều nhất là trong hai chuyên ngành, có thể là luật hình sự, luật lao động, luật kinh tế...

Hiện nay, không nhất thiết là luật sư chỉ hoạt động mãi mãi trong một chuyên ngành nào đó mà luật sư phải liên tục đào tạo mình và nếu chỉ làm mãi về một chuyên ngành thì có lẽ hơi đáng tiếc. Nếu một luật sư hoạt động chuyên về luật lao động từ 10 năm nay thì có thể đến nay sẽ không còn đủ trình độ nữa, thậm chí điều đó còn nguy hiểm nếu không cập nhật kiến thức của mình.

Ngoài ra, các Đoàn luật sư còn tổ chức các khoá bồi dưỡng và thường là miễn phí để tạo điều kiện cho các luật sư cập nhật kiến thức của mình.

Chủ nhiệm Đoàn luật sư đồng thời là Chủ nhiệm Hội đồng Đoàn luật sư, cùng với hội đồng, là người quyết định danh sách các luật sư của Đoàn. Nghĩa là Chủ nhiệm Đoàn luật sư có quyền chấp nhận hay không chấp nhận cho một số luật sư nào đó làm thành viên của Đoàn, có thể chấp nhận vì những lý do nhân đạo, đó là trường hợp của một số luật sư An-giê-ri, hoặc không chấp nhận vì trước đó người xin đăng ký đã từng bị

kết án trước Tòa hoặc đã bị xử lý kỷ luật nghề nghiệp vì những hành vi xâm phạm đến danh dự và sự trung thực của luật sư.

II. Công tác dịch vụ pháp lý của luật sư (Ông Alain Barbier)

Nói một cách khách quan, công tác dịch vụ pháp lý của luật sư là nhằm mục đích bán chất xám và là một sự hỗ trợ mang tính thực tiễn trong lĩnh vực soạn thảo các văn bản tư chứng thư, trong lĩnh vực tư vấn hoặc bào chữa. Tiền công trả cho luật sư được gọi là tiền thù lao. Như vậy, vấn đề đặt ra là liệu có sự khác nhau giữa dịch vụ luật sư với các dịch vụ thông thường khác, chẳng hạn như dịch vụ thương mại không. Ở Pháp, chúng tôi khẳng định dứt khoát rằng có sự khác nhau giữa các dịch vụ thương mại thông thường với dịch vụ luật sư vì luật sư là bổ trợ viên tư pháp. Khi luật sư tham gia tố tụng với tư cách cá nhân để đảm bảo nhiệm vụ tư pháp của mình, hoặc khi tư vấn cho các doanh nghiệp thì có nghĩa là luật sư tham gia vào công tác pháp lý, vào sự nghiệp phát triển Nhà nước pháp quyền. Đây là đặc trưng đầu tiên của dịch vụ pháp lý của luật sư.

Đặc trưng thứ hai là Nhà nước ủy quyền cho luật sư thực hiện các nhiệm vụ thuộc lĩnh vực dịch vụ công. Các nhiệm vụ này không do bản thân mỗi cá nhân luật sư thực hiện mà do các tổ chức nghề nghiệp của luật sư thực hiện, đó là các Đoàn luật sư.

Như vậy, Đoàn luật sư có hai chức năng, thứ nhất là đảm nhận nhiệm vụ dịch vụ công do Nhà nước ủy quyền và thứ hai là đảm bảo việc đào tạo, giám sát hoạt động, hành vi ứng xử nghề nghiệp của luật sư và kể cả việc sử dụng các nguồn tài chính cho công tác đào tạo, cho hoạt động của Đoàn luật sư. Hoạt động nghề nghiệp của luật sư cũng như các hoạt động do Đoàn luật sư tổ chức thực hiện cho phép khẳng định rằng trước hết, nghề luật sư được tổ chức một cách độc lập và sau đó, có sự kiểm tra, giám sát của cơ quan quyền lực công.

Như lúc này, ông DUMAS đã trình bày về thể thức tuyển luật sư. Để trở thành luật sư, phải có bằng cấp, phải được ghi tên vào một Đoàn luật sư. Đoàn luật sư có thể từ chối không cho một luật sư gia nhập đoàn nhưng luật sư này có thể khiếu nại quyết định đó lên Tòa Phúc thẩm và Tòa Phúc thẩm có thẩm quyền theo lãnh thổ phải giải quyết khiếu nại. Trong hoạt động nghề nghiệp, nếu luật sư phạm lỗi thì trước hết, sẽ bị đưa ra Hội đồng Đoàn luật sư xem xét. Hội đồng Đoàn luật sư có thể ra quyết định xử phạt hoặc không xử phạt luật sư đó. Luật sư có thể kháng cáo phúc thẩm quyết định của Hội đồng Đoàn luật sư. Bên cạnh đó, Viện công tố bên cạnh Tòa Phúc thẩm cũng có quyền kháng nghị phúc thẩm quyết định của Hội đồng Đoàn luật sư nếu thấy quyết định này không thỏa đáng.

Như vậy, nghề luật sư được tổ chức theo hai cấp độ, ở cấp độ thứ nhất là sự ủy quyền tuyệt đối của Nhà nước đối với Đoàn luật sư trong việc quyết định danh sách luật sư trong đoàn, trong việc kỷ luật luật sư, tất nhiên phải chịu sự kiểm tra, giám sát của Viện công tố bên cạnh Tòa Phúc thẩm và luật sư có quyền kháng cáo quyết định của Hội đồng Đoàn luật sư lên Tòa Phúc thẩm.

Đó là cơ cấu tổ chức khái quát của nghề luật sư ở Pháp và nếu nghiên cứu một cách chi tiết, chúng ta cũng gặp lại những nguyên tắc cơ bản như tôi vừa trình bày.

Nhưng có một điều quan trọng cần nhấn mạnh là Đoàn luật sư không thể hoàn thành nhiệm vụ dịch vụ công, thậm chí không thể quản lý luật sư nếu không có kinh phí hoạt động vì chúng ta đều biết rằng những nguyên tắc tốt đẹp mà không có kinh phí để thực hiện thì cũng chỉ là những câu chữ trên sách vở mà thôi. Ở Pháp, có một tổ chức rất độc đáo, đó là CARPA, viết tắt của Quỹ tài chính tự chủ của luật sư. Trên thực tế, khi được ghi tên vào danh sách Đoàn luật sư, luật sư phải nộp một khoản tiền cho đoàn nhưng thành thực mà nói, khoản đóng góp này của luật sư không đủ để đáp ứng các yêu cầu về đào tạo, và khi Nhà nước ủy quyền cho Đoàn luật sư tổ chức đào tạo cho các luật sư trẻ trên cơ sở phối hợp với các giáo viên luật, các thẩm phán, công tố viên, thì thời kỳ đầu, Nhà nước tài trợ một nửa kinh phí cho công tác đào tạo này nhưng kể từ ngày phần tài trợ của Nhà nước bị giảm đi, phải tìm kiếm các nguồn tài chính khác. Chúng tôi đã nhận được sự giúp đỡ của Nhà nước vì Nhà nước cho phép Đoàn luật sư nhận vào tài khoản ngân hàng của mình các khoản tiền của khách hàng, nghĩa là khi tôi thắng kiện, tôi gửi tiền vào một tài khoản nghề nghiệp không phải do tôi mở, mà hoàn toàn do Đoàn luật sư quản lý, tuyệt đối không phải do luật sư quản lý với tư cách cá nhân và Đoàn luật sư có trách nhiệm quản lý tài khoản đặc biệt này. Xin lưu ý rằng các khoản tiền gửi này nhiều khi rất lớn và làm phát sinh lãi. Tất nhiên, Đoàn luật sư phải hoàn trả lại các khoản tiền đó cho khách hàng của mình nhưng được giữ lại tiền lãi nhằm mục đích chính là đảm bảo công tác đào tạo nghề nghiệp và bên cạnh đó, nhằm thực hiện một số nhiệm vụ khác của đoàn. Như vậy, đây là một cơ chế tài chính rất độc đáo và nếu không có nó, chắc chắn Đoàn luật sư không thể đảm bảo được công tác đào tạo chuyên môn cho luật sư và công tác tổ chức thường ngày của Đoàn luật sư. Nguồn kinh phí thứ hai của Đoàn luật sư là các khoản đóng góp của mỗi luật sư và các khoản đóng góp này do Hội đồng Đoàn luật sư ấn định.

Một phần lớn công việc của Đoàn luật sư là đảm nhận việc bào chữa và tư vấn cho những người có hoàn cảnh khó khăn nhất, những người không có đủ khả năng để trả thù lao thông thường theo yêu cầu của luật sư. Đây là chế độ trợ giúp pháp lý trong lĩnh vực dân sự, hình sự. Các khoản trợ giúp này hoàn toàn do Nhà nước chịu và cấp cho Đoàn luật sư. Đoàn luật sư chịu trách nhiệm phân bổ các khoản tiền đó và đảm bảo,

trong lĩnh vực hoạt động của mình, việc bào chữa trong các vụ án hình sự cho những người không có khả năng trả tiền thù lao cho luật sư. Đứng đầu Đoàn luật sư là Chủ nhiệm Đoàn luật sư, Hội đồng Đoàn luật sư, được các luật sư bầu ra một cách dân chủ.

Tôi xin trình bày về một cơ chế cho phép luật sư nhận được tiền thù lao. Trong trường hợp có tranh chấp về tiền thù lao mà luật sư yêu cầu, hoặc khi đương sự không chịu trả tiền thù lao cho luật sư, thì luật sư hoặc đương sự có quyền kiện lên Chủ nhiệm Đoàn luật sư và Chủ nhiệm Đoàn luật sư ra quyết định về tiền thù lao. Quyết định này là quyết định cấp sơ thẩm và đương sự có thể bằng lòng với quyết định này vì tiền thù lao cho luật sư được giảm xuống hoặc ngược lại, khi quyết định của Chủ nhiệm Đoàn luật sư có hiệu lực, luật sư được thi hành quyết định đó. Tuy nhiên, có thể kháng cáo phúc thẩm quyết định của Chủ nhiệm Đoàn luật sư và đến giai đoạn này, Chánh án Tòa Phúc thẩm hoặc thẩm phán được Chánh án ủy quyền, ra quyết định phúc thẩm về tiền thù lao cho luật sư.

Trong lĩnh vực hợp đồng lao động giữa một luật sư là người làm công ăn lương với một luật sư là người sử dụng lao động, Chủ nhiệm Đoàn luật sư còn có vai trò tài phán. Trong trường hợp có tranh chấp về hợp đồng này, Chủ nhiệm Đoàn luật sư sẽ giải quyết ở cấp sơ thẩm và quyết định của Chủ nhiệm Đoàn luật sư có thể bị kháng cáo phúc thẩm.

III. Thảo luận

Câu hỏi:

Về vấn đề quản lý quỹ hoạt động của Đoàn luật sư, CARPA có quyền nhận các tài sản mà khách hàng giao cho để quản lý. CARPA quản lý các tài sản này có giống như việc người giám hộ quản lý tài sản không? Tổ chức đoàn có giám sát việc quản lý này hay không? Trong trường hợp luật sư có hành vi xâm phạm đến tài sản của thân chủ được giao quản lý, sẽ xử lý như thế nào?

Ông Ribadeau-Dumas:

Không phải luật sư quản lý các tài khoản này mà do Đoàn luật sư quản lý. Nhưng luật sư có thể được Chủ nhiệm Đoàn luật sư ủy quyền ký nhưng tùy thuộc vào mỗi đoàn, Chủ nhiệm đoàn ủy quyền cho luật sư ký những tài liệu liên quan đến những khoản tiền lớn nhỏ khác nhau và đôi khi không ủy quyền. Mới đây, cơ cấu tổ chức và hoạt động của CARPA đã được cải cách và từ cải cách này, một ủy ban kiểm tra đã được thiết lập ở cấp quốc gia. Ủy ban này gồm Chủ tịch Hội đồng quốc gia các Đoàn luật sư, Chủ tịch Hội đồng các Chủ nhiệm Đoàn luật sư, Chủ nhiệm Đoàn luật sư Pa-ri, Chủ tịch một hiệp hội luật sư chuyên phụ trách các vấn đề tài chính. Ủy ban kiểm tra quốc gia có quyền kiểm tra, giám sát đối với tất cả các Đoàn luật sư. Tất nhiên, Viện trưởng Viện

công tố bên cạnh Tòa Phúc thẩm cũng có một vai trò kiểm tra, giám sát rất quan trọng và việc quản lý các tài sản chịu sự giám sát của một ủy viên kế toán. Như vậy, với một số lượng tài sản rất lớn được giao cho Đoàn luật sư quản lý, có một cơ chế kiểm tra, giám sát rất chặt chẽ đối với CARPA. Ngoài ra, còn có nghĩa vụ bảo hiểm nếu do không may, sự kiểm tra, giám sát này không đầy đủ thì Đoàn luật sư phải có nghĩa vụ bảo hiểm cho các luật sư để hoàn trả lại tài sản cho thân chủ trong trường hợp tài sản đó bị tiêu hao.

Câu hỏi:

Như ông trình bày, Quỹ CARPA tạo điều kiện cho Đoàn luật sư có các hoạt động độc lập, duy trì được vị trí độc lập của mình. Vừa qua, chúng tôi được biết Quỹ CARPA bị ảnh hưởng bởi việc đóng thuế đối với Nhà nước. Có một số Đoàn luật sư như Đoàn luật sư Véc xây gặp rất nhiều khó khăn trong hoạt động của mình. Vậy, đây có phải là một cản trở của Nhà nước đối với hoạt động của luật sư không ?

Ông Alain Barbier:

Vấn đề này cần phải được hiểu một cách rõ ràng như sau. Nếu Đoàn luật sư có quyền quản lý các tài sản của thân chủ và giữ một phần tiền lãi từ các tài sản đó, thì kèm theo đó, Đoàn luật sư có một nghĩa vụ quan trọng là dùng số tiền thu được để tổ chức công tác đào tạo chuyên môn và bồi dưỡng chuyên môn cho luật sư. Đây là lý do cơ bản để Nhà nước cho phép Đoàn luật sư thu một phần lãi suất của các khoản tiền gửi của thân chủ. Trong thực tiễn, một phần quỹ CARPA được sử dụng để thực hiện một số nhiệm vụ về tổ chức của Đoàn luật sư. Nhưng điều đó không thể so sánh với vấn đề quản lý các Đoàn luật sư vì trong Quỹ CARPA bao giờ phần thu cũng nhiều hơn phần chi. Do đó, nếu một số Đoàn luật sư gặp khó khăn thì có lẽ là do các vấn đề tài chính, do các khoản đóng góp của các luật sư không đủ chứ không bao giờ có vấn đề với Quỹ CARPA.

Câu hỏi:

Luật sư phải chịu trách nhiệm như thế nào, không phải là với tư cách cá nhân mà với tư cách công ty dân sự nghề nghiệp hoặc công ty trách nhiệm hữu hạn ?

Ông Alain Barbier:

Luật sư có thể hành nghề trong khuôn khổ một công ty dân sự nghề nghiệp hoặc một công ty hành nghề tự do. Loại công ty hành nghề tự do này mới ra đời từ năm 1993. Công ty hành nghề tự do có thể là công ty trách nhiệm hữu hạn hoặc công ty vô danh. Luật sư phải chịu trách nhiệm dân sự trong trường hợp gây ra lỗi và phải bồi thường thiệt hại cho thân chủ của mình. Trách nhiệm dân sự này không đồng nhất với trách nhiệm tài chính gắn với loại hình tổ chức nơi luật sư hành nghề. Nói cách khác, ví dụ nếu quên không đăng ký kháng cáo phúc thẩm vì quyền lợi của thân chủ thì luật sư đã

bị coi là phạm lỗi, lỗi này không chỉ bị xử lý kỷ luật mà nếu gây thiệt hại cho thân chủ thì luật sư phải có trách nhiệm bồi thường thiệt hại. Đây là trách nhiệm dân sự nghề nghiệp của luật sư. Ngoài ra, nếu luật sư hoạt động trong một tổ chức nghề nghiệp phức tạp, có nhiều luật sư, có nhiều nhân viên, đòi hỏi nhiều chi phí về tổ chức, về trang thiết bị tin học, văn phòng, nghĩa là giống như một doanh nghiệp nhỏ thì có thể đặt ra vấn đề trách nhiệm tài chính của các luật sư thành viên của tổ chức đó. Nếu hoạt động trong một công ty dân sự nghề nghiệp thì luật sư phải chịu trách nhiệm vô hạn về các khoản nợ của công ty. So sánh với công ty thương mại, nếu luật sư hoạt động trong một công ty hành nghề tự do trách nhiệm hữu hạn thì luật sư chịu trách nhiệm hữu hạn về mặt tài chính, tỷ lệ với phần vốn góp của mình. Tóm lại, trách nhiệm dân sự nghề nghiệp của luật sư đặt ra trong trường hợp hoạt động nghề nghiệp của luật sư gây thiệt hại cho thân chủ còn trách nhiệm tài chính của luật sư phụ thuộc vào loại hình tổ chức hành nghề của luật sư.

SOURCE: Hội thảo "Vai trò của các nghề tư pháp hỗ trợ trong Nhà nước pháp quyền"
Nhà Pháp luật Việt - Pháp. TP.HCM, 1999